

Amts 3die Valgfreds (N. Anderfen). Jeg vil derfor ansee det for rigtigst nu at standse Forhandlingerne.

Næste Møde vil blive afholdt iaften Kl. 7 1/2, og Dagsordenen vil da være:

3) Fortsættelse af første Behandling af Forslag til Lov om Fæstes Overgang til Selveiendom.

Mødet hævet Kl. 5 20 Min.

Fem og tyvende Møde.

Torsdagen den 5te November Kl. 7 1/2 Aften.

Forhandlingsprotocollen fra forrige Møde blev oplæst og vedtagen.

Formanden: Efter Dagsordenen fortsætte vi:

Første Behandling af „Forslag til Lov om Fæstes Overgang til Selveiendom.“

Det ærede Medlem for Skanderborg Amts 2den Valgfreds har Ordet.

Mosenfranz: At tage Ordet efter den glimrende Beltaleshedsprøve, den ærede sidste Taler (Ville) har aflagt, turde jo være mindre lysteligt; jeg haaber imidlertid, at de ærede Medlemmer efter det Pusterum, de have havt, ville tage tiltakke med, hvad jeg har at fremføre. Jeg glæder mig ikke over det Foredrag, det ærede Medlem har holdt; det forekommer mig, at han har spillet en Rolle som en vis Gud, jeg nu ikke vil nævne, fordi jeg ikke vil bringe Formandens Klokke i Bevægelse. Han har her fremmanet Spøgelsler — jeg mener naturligtvis ikke de hæderlige Mænd, der have deeltaget i den store Protest — og har efter min Mening bragt de forffjellige Partier i Garniff; men dette kan naturligtvis ikke glæde mig, der ønsker denne Sag afgjort i Mindelighed, Forsjontlighed og med Selvillie. Jeg har ikke her i Thinget, men i en Samtale, hørt en Mand yttre, at en formaende Mand, som

har stor Indflydelse saavel paa denne Sag som overhovedet paa de Sager, vi behandle her i Thinget, og som tillige er en meget stor Godseier, sandsynligtvis vilde fremme den af den ærede Rigsdagsmand for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther) indbragte Sag. Men dertil blev svaret: „Nei, det vil han visstnok ikke; men hvis Nogen her vilde indbringe et Forslag, som gif ud paa, at alle de Fæstebønder, som endnu ikke have kjøbt hos ham, skulle tvinges dertil, da vilde han visstnok gaae ind derpaa.“ Saaledes troer jeg, Sagen stiller sig i Almindelighed. Jeg troer sandelig, at de Fleste af dem, der ville sælge, vilde ønske, at der blev saamange, der ønskede at kjøbe, som muligt. Hvad der mangler, er Folk, der ville kjøbe; der er nok, som ville sælge. Jeg hører nu til dem, som mene, at denne Sag allerhelst bør afgjøres ad Frivillighedens Vej, og jeg troer, at det er den eneste Maade, paa hvilken den kan afgjøres. I de 20 Aar, der ere hennrundne, siden denne Sag først kom paa Dagsordenen, er der skeet en meget stor Forandring; De, som ville sælge, og de, som ville kjøbe, staae slet ikke imod hinanden, saaledes som de stode før; paa ingen Maade. Jeg troer, at en stor Deel af den Bitterhed, der tidligere fandtes paa begge Sider, nu er forsvunden. Jeg veed meget godt, at der endnu er En og Anden, som siger: „See disse Herremænd; de bygge nu store Slotte med Taarne paa og med store Indfjorsjelsporte“; men de, der tale saaledes, glemme at sige til, hvad disse Taarne og Porte blive byggede op for; de blive det jo for de Penge, der komme ind for de Fæstegods, de sælge; thi hvor skulde Pengene ellers komme fra? De vore sandelig ikke op af Jorden, og de faae dem ikke for de otte spifeltige Kyllinger, som bleve nævnte her igaar, og som dengang vakte saamegen Munterhed. Jeg veed meget vel, at der er enkelte Godseiere, som ikke ville sælge, og det beklager jeg. Jeg veed ikke, hvormange der er, men jeg troer, der er 4 à 5, og blandt dem er der kun een Majoratsherre eller Lehnbesidder. Jeg troer nu nok, at i Tidens Længde ville de andre Godseiere kunne udøve et saadant Tryk paa, jeg tør ikke kalde dem de Ojensfridige, men paa dem, som